

پیامدهای اجتماعی حضور و موفقیت زنان محجبه مسلمان در رویدادهای ورزشی بین‌المللی: مطالعه کیفی

منا فرزادفر^۱، بهرام یوسفی^{۲*}، شهاب بهرامی^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

۲. دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه رازی کرمانشاه.

۳. استادیار گروه مدیریت ورزشی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

تاریخ دریافت: (۹۷/۰۳/۰۸) تاریخ پذیرش: (۹۷/۰۸/۱۵)

Social implications of the presence and success of Muslim veil women in international sporting events: qualitative study

M. Farzadfar¹, B. Uosefi^{2*}, SH. Bahrami³

1. Ph.D.student of sports management, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.

2. Associate Professor of Sport Management, Razi University, Kermanshah.

3. Assistant Professor Department of Sport Management, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.

Received: (29 May 2018)

Accepted: (06 November 2018)

Abstract

The purpose of this study was to identify the social consequences of the presence of Muslim veil women in international sporting events. The research methodology was qualitative, phenomenological. The statistical population of the present study was elite athletes and experts in women's sports that were interviewed using snowball sampling method with 10 elite athletes who participated in international events. Data were collected by semi-structured interviews and interviews were conducted to investigator's theoretical saturation. After three stages, open source, axial, and selective categories were extracted. The findings were classified in two sections: internal implications and international outcomes. The Nvivo 10 qualitative data classification software was used to analyze the interview data.

Keywords

The presence of veiled women, the consequences of attendance, sports events, qualitative research

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، شناسایی پیامدهای اجتماعی حضور زنان محجبه مسلمان در رویدادهای ورزشی بین‌المللی بود. روش تحقیق به صورت کیفی، از نوع پدیدارشناسی انجام شد. جامعه آماری پژوهش حاضر را ورزشکاران نخبه و صاحب نظران در زمینه ورزش بانوان تشکیل دادند که از طریق روش نمونه گیری گلوله برفی با ۱۰ نفر از ورزشکاران نخبه که در رویدادهای بین‌المللی شرکت کرده بودند مصاحبه صورت گرفت. داده‌ها به صورت مصاحبه نیمه ساختاریافته گردآوری شد و مصاحبه‌ها تا اشباع نظری محقق صورت گرفت. بعد از سه مرحله کدگذاری باز، محوری، و گزینشی مقوله‌ها استخراج گردید. یافته‌ها در دو بخش پیامدهای داخلی و پیامدهای بین‌المللی طبقه بندی گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه از نرم افزار طبقه بندی داده‌های کیفی Nvivo 10 استفاده شد.

کلید واژه‌ها

حضور زنان محجبه، پیامدهای حضور، رویدادهای ورزشی، تحقیق کیفی

*Corresponding Author: Bahram Yoosefy
E-mail: Bahramyoosefy@yahoo.com

* نویسنده مسئول: بهرام یوسفی

مقدمه

امروزه، بررسی مفاهیم اجتماعی و نگرش مردم نسبت به مفهوم حجاب از برنامه‌های پر دامنه و اصولی نظام‌های حکومتی دنیا است، زیرا از این طریق می‌توان به نیازها و خواسته‌های مردم و موضع‌گیری‌های هر یک از قشرهای اجتماعی نسبت به برنامه‌ریزی و سیاست‌های حکومتی پی برد. در عین حال، هر جامعه‌ای بر اساس فرایند زندگی اجتماعی و تعامل با جوامع دیگر، فرهنگی را تولید و با آن زندگی می‌کند. در هر فرهنگی برخی از عناصر حالت ویژه‌ای پیدا کرده، به نمادی آشکار برای آن فرهنگ تبدیل می‌شوند. یکی از این نمادها در جامعه ایران، هنجار پوشش اسلامی است که با گذشت زمان و در شرایط مختلف نه تنها در شکل، بلکه در نگاه مردم دستخوش تغییر شده است. از آنجا که این هنجار برگرفته از فرهنگ ایرانی-اسلامی مردم است، چنین تغییراتی نیاز به توجه و شناخت عمیق ریشه‌های آن در میان مردم خواهد داشت؛ به ویژه تغییراتی که در قشرهای خاص جامعه مانند ورزشکاران رخ می‌دهد. بی تردید زنان ورزشکار به عنوان یکی از قشرهای مهم اجتماع، دارای نیازها و خواسته‌هایی هستند. هر چند زنان ورزشکار می‌دانند که فرهنگ ایرانی-اسلامی بر پایه‌های اخلاقی و دینی محکمی استوار است و پوشش نیز بر آمده از همین اصول اخلاقی است، ولی از این امر نیز آگاهند که در عین زن بودن، انسان هستند و باید با توجه به جایگاه خود در جامعه، پوششی را انتخاب کنند که در عین رعایت ملاحظات اخلاقی، مانع از حضور آنان در صحنه‌های ورزشی نیز نگردد؛ به عبارت دیگر، باید به این موضوع توجه داشت که زنان ورزشکار چه نگرش و ذهنیتی به حجاب دارند و از چه دریچه‌ای به آن می‌نگرند (سلاجقه و موسی پور، ۱۳۹۰)

"حجاب" از ارزنده‌ترین نمادهای فرهنگی، اجتماعی در تمدن ایران - اسلامی است که پیشینه آن به قبل از ورود اسلام می‌رسد، اما در فرهنگ اسلامی به اوج تعالی و ارزش و اعتبار خود می‌رسد. حجاب و عفاف پدیدای مذهبی - ارزشی مهمی در تعالیم اسلامی است و توجه به زمینه‌های فرهنگی - اجتماعی به عنوان بستر آن بسیار شایسته و لازم است و اشاعه و تعمیق آن نیازمند آموزش‌های بنیادین و مداوم در خانواده، مدرسه، دانشگاه و اجتماع است. بدیهی است که در کنار شرایط مساعد اجتماعی، ارزش تلقی کردن و الگوپذیری این فرهنگ، نیازمند نهادینه شدن آن در وجود افراد است، بدون شک رسیدن به این هدف نیازمند مشارکت و توجه جدی همه نهادها و دستگاه‌ها به صورت مستمر و هدفمند است (عدالی نژاد، ۱۳۹۲).

برای ایجاد فرهنگ حجاب و پوشش مناسب در جامعه، باید ابتدا پایه‌های اعتقادی و بینش افراد نسبت به این موضوع را محکم کنیم و این، یعنی نهادینه سازی باورهای درست و فرهنگ سازی دقیق. بنابراین، تهدید و اجبار، هیچ‌گاه به عنوان اولین راهکار، اثر بخش نخواهد بود (دشت آبادی، ۱۳۸۳). به دلیل نقش حجاب و اهمیت آن در ورزش می‌توان گفت: ورزش کردن و تماشای ورزش از اموری است که امروزه بخشی از زمان و عمر افراد در سراسر جهان و از جمله کشور ما را به خود اختصاص داده و فواید زیادی برای انجام و تماشای ورزش در رشته‌های مختلف از سوی متخصصان و بزرگان علمی و دینی مطرح شده است. مانند اینکه انجام ورزش باعث کنترل وزن، تنظیم فشار خون، تقویت روحیه، نشاط، اعتماد به نفس و غیره می‌شود. علاوه بر ورزش کردن، تماشای ورزش نیز با انگیزه‌های مختلف انجام می‌شود. گاهی برای یادگیری ورزش مورد علاقه در راستای بهتر انجام دادن آن یا بهتر شرکت کردن در مسابقات مختلف و رشد ورزشی و یا گاهی افراد نه ورزشکار و نه تماشاچی دائمی هستند بلکه صرفاً برخی مسابقات مهم مانند جام‌های جهانی و غیره را به خاطر حس وطن دوستی پیگیری می‌کنند، این که مسئولین و مردم به چه انگیزه‌هایی ورزش را دنبال می‌کنند برای هر کشوری اهمیت دارد (ریاحی، ۱۳۹۰). در کشورهای غربی، صنعتی و پیشرفته عموماً ورزش برای حفظ سلامت جسمی و تنظیم مناسبات سیاسی و فرهنگی و اجتماعی مردم و دولت با تعریف خاص غربی خودش مورد توجه و برنامه ریزی مسئولین مربوطه است. به عنوان نمونه استفاده از ورزش برای تحقق اهداف سیاسی یکی از انگیزه‌های دولتمردان در سراسر جهان است. در تمامی جوامع بشری، افراد بر حسب ملاک‌های اجتماعی نظیر نقش و پایگاه، طبقه، مذهب، نژاد، قومیت و غیره دسته بندی می‌شوند. یکی از مهمترین ملاک‌های اجتماعی - فرهنگی برای دسته بندی افراد جامعه، جنسیت است. به عقیده بسیاری از جامعه شناسان، جنسیت شاید یگانه ویژگی مهمی است که به طور اساسی تعیین کننده ادراکات، نگرش‌ها، رفتارها و منزلت افراد در جامعه بوده و خود نیز به شدت تحت تاثیر یادگیری اجتماعی و فرهنگی شکل می‌گیرد (کوشافر، ۱۳۸۱). جامعه شناسان بر این باورند که جنسیت، حداقل دارای سه سطح متفاوت و مرتبط به هم است: سطح فردی که متشکل از نقش‌ها و هویت‌های فردی است، سطح بین فردی و کنش متقابل که شامل شیوه‌های رفتار کردن با دیگران است و سطح کلان و اجتماعی که در بردارنده باورهای فرهنگی و توزیع منابع می‌باشد. چند سطحی بودن سیستم جنسیت، به فرایندهایی که در

مورد ترویج و هم در سرمایه‌گذاری ورزش حرفه‌ای ایفای نقش کرده‌اند، اما بین پوشش خبری ورزش زنان و مردان تبعیض قائل می‌شوند و حامیان مالی تمایل کمی به حمایت از ورزش زنان دارند. پژوهش‌ها بر این حقیقت تاکید کرده‌اند که زنان مسلمان برای شرکت در ورزش با مشکلات اجتماعی و فرهنگی اعمال شونده از سوی جامعه مواجه هستند. برای مثال مشخص شده است زنان مسلمان در رویدادهای ورزشی بین المللی مانند بازی‌های المپیک حضور نمی‌یابند و در صورتی که این کار را انجام دهند از سوی جامعه خود مورد تبعیض واقع یا طرد می‌شوند.

جدول ۱. مشارکت و عملکرد زنان مسلمان در بازی‌های المپیک

سال	دستاوردها
۱۹۶۴	ایران نخستین ورزشکار زن را به بازی‌های المپیک فرستاد.
۱۹۸۴	El Moutawakel از مراکش اولین زن عرب بود که مدال طلا را به دست آورد، اولین بار در رشته ۴۰۰ متر با مانع در بازی‌های ۱۹۸۴ لس آنجلس
۱۹۹۲	Hassiba Boulmerka الجزایر در مسابقه ۱۵۰۰ متر یک مدال طلا به دست آورد. همان سال Susi Susanti از اندونزی اولین ورزشکار المپیک بود که مدال طلا را در بدمیتون برای پرتوفدارترین مسلمان جهان به دست آورد.
۲۰۰۰	Jordan's Princess Haya نخستین زن عرب پرچمدار در بازی‌های المپیک، اولین و تنها زن عرب بود که در رقابت‌های سوارکاری شرکت کرد. در سال ۲۰۰۶، او اولین زن عربی بود که فدراسیون بین المللی سوارکاری را رهبری کرد.
۲۰۰۸	Nawal El Moutawakel مراکش به عنوان عضو کمیته اجرایی کمیته بین المللی المپیک ۱۵ عضو انتخاب شد و نخستین زن از یک ملت مسلمان در بدنه ریاست بود.

تحقیقات زیادی در مورد پیامدهای مثبت و سازنده حضور زنان در عرصه‌های ورزشی و عرصه‌های بین المللی ورزش وجود دارد.

احسانی و همکاران (۱۳۸۷) در یافته‌های پژوهش خود نشان دادند «نقش مثبت ورزش حرفه‌ای زنان مسلمان در استحکام پیوند دوستی کشورهای اسلامی» و «نقش مثبت ورزش حرفه‌ای در افزایش تندرستی زنان مسلمان»، بیشترین اهمیت را دارد. رویدادهای ورزشی بین‌المللی باعث گرد هم آمدن ورزشکاران از ملیت‌ها و فرهنگ‌های مختلف می‌شود. این اتفاق باعث می‌شود

نهایت به باز تولید نابرابری‌های جنسیتی در سطوح کلان، خرد و کنش متقابل به طور همزمان می‌انجامد، اجازه عمل می‌دهد (کیلیک^۱، ۲۰۰۸)

هر یک از مقولات مرد یا زن بودن، مبتنی بر یکسری تصورات و پیش فرض‌هایی درباره نگرش‌ها و رفتارهای مناسب مردانه و یا زنانه (کلیشه‌های جنسیتی) است که در فرهنگ هر جامعه‌ای تعاریف ویژه و متفاوتی می‌یابد. شکاف جنسیتی در اکثر جوامع سنتی یکی از پایدارترین و برجسته‌ترین شکاف‌های اجتماعی در طول تاریخ بوده است. فرهنگ‌های جوامع سنتی با احکام قطعی و تغییرناپذیر، زن و مرد را از همدیگر جدا کرده و میان آنان تمایز و تبعیض قابل شده‌اند (کریمی، ۱۳۹۳). هرچند فعالان حقوق زن و جنبش‌های اجتماعی مدافع حقوق زنان در طول بیش از صد و پنجاه سال اخیر برای رفع این شکاف تبعیض آمیز تلاش کرده‌اند، اما هنوز هم در بسیاری از جوامع، زنان قربانی اشکال تبعیض، خشونت و محرومیت از حقوق اساسی خود هستند. این محرومیت‌ها و تبعیضات، به اشکال مختلف وجود دارد و حتی عرصه زندگی خصوصی زنان را نیز در امان نگذاشته است، اما مهمترین نمود این محرومیت‌ها در حوزه عمومی و در عرصه فعالیت‌های اجتماعی دیده می‌شود. جامعه برای آنان حوزه ممنوعه بوده و حضور و اشتراک در فعالیت‌های اجتماعی برای آنان کاری خلاف اخلاق و هنجار، و حتی جرم پنداشته شده است، سیاست و اداره امور اجتماعی همواره یک امر مردانه پنداشته می‌شده و زنان از این عرصه غایب بوده‌اند (رحمانی نیا، ۱۳۸۲). می‌توان گفت یکی از این عرصه‌ها حضور زنان در رویدادهای بین المللی می‌باشد. در مورد تفاوت بین حقوق ورزشکاران حرفه‌ای زن و مرد، پژوهشی در کشور آمریکا در سال ۲۰۰۳ نشان داد که از نظر درآمد ورزش حرفه‌ای زنان قابل مقایسه با ورزش حرفه‌ای مردان نیست. نابرابری فرصت‌های مربیگری، کمبود فضاهای ورزش ویژه زنان (به ویژه زنان مسلمان)، مسایل مربوط به نوع لباس زنان ورزشکار (به ویژه زنان ورزشکار مسلمان)، نابرابری فرصت‌ها برای پرداختن زنان به ورزش حرفه‌ای از نظر تعداد رشته‌های ورزشی، مشکلات اقتصادی و تبعیض در تخصیص اعتبارات به ورزش بانوان از دیگر مشکلات مربوط به بخش ورزش زنان است (گرت^۲، ۱۹۸۹).

هر چند پیشرفت و کامیابی ورزش حرفه‌ای در سده بیستم تا اندازه زیادی به نقش رسانه‌ها گره خورده است و رسانه‌ها هم در

1. cilic
2. Garratt

سوم مانند ایران هنوز بحث و جدل در مورد حضور زنان محجبه در عرصه های بین المللی ورزشی رایج است. فرصت‌های زنان در حوزه ورزش قابل مقایسه با مردان نیست، به همین دلیل یکی از اساسی ترین موضوعات مطرح در جامعه شناسی ورزش شناخت علل مشارکت پایین بانوان در فعالیت‌های ورزشی و عوامل تأثیر گذار بر آن است. به دلایل فراوانی که اغلب آن‌ها فرهنگی - اجتماعی هستند، زن در طول تاریخ فرصت کافی پیدا نکرده است تا شایستگی خود را برای مشارکت فعال در ورزش به اثبات رساند، زیرا مرزهایی در برابر زن نهاده شده که این مرزها را نقش‌های اجتماعی او، به عنوان موجود مؤنث ترسیم کرده است (انور الخولی، ۱۳۹۱).

شواگو^۴ (۲۰۰۷)، اسمیت و متیو^۵ (۲۰۰۸)، و مدی^۶ (۲۰۰۰) در تحقیقاتی از ورزشکاران زن در خصوص نگرش و ذهنیت آنان نسبت به حجاب نشان دادند که ورزشکاران حجاب را مانع عملکرد خود نمی‌دانند. همچنین بیات^۷ (۲۰۰۷) در تحقیقی دریافت که اسلام مانع فعالیت و حضور دانشجویان در عرصه ورزشی می‌شود. ناکامورا^۸ (۲۰۰۲) به کاهش فعالیت زنان در عرصه ورزش به دلیل حجاب اشاره می‌کند.

رودریگو^۹ (۲۰۰۸) در بررسی نگرش زنان نسبت به حجاب بیان می‌کند که زنان از حجاب به عنوان وسیله‌ای برای بیان مسلمان بودن خود و همچنین کنترل زندگی استفاده می‌کنند و آن را محدودیت به شمار نمی‌آورند.

مرور تحقیقات نشان می‌دهد که اکثر تحقیقات در مورد ورزش زنان بر ابعاد مختلف ورزش همگانی یا قهرمانی مانند انگیزه‌ها، موانع و مشکلات متمرکز شده اند، و در مورد حضور زنان و پیامدهای این حضور در عرصه های بین المللی تحقیقی صورت نگرفته است. با توجه به اهمیت موضوع این پژوهش قصد دارد با توجه به اهمیت حوزه و خلاء مطالعاتی با بررسی دیدگاه‌های افراد درگیر در حوزه ورزش زنان محجبه، نقش حضور اجتماعی این زنان را در عرصه‌های بین‌المللی تبیین کند.

روش شناسی پژوهش

روش انجام پژوهش حاضر از نوع کیفی و با رویکرد پدیدار شناسی صورت گرفته است. هدف از اجرای طرح تحقیق پدیدارشناسی، بررسی یک پدیده یا مفهوم از دیدگاه گروهی از

که جدای از تفاوت فرهنگ‌ها، ملیت‌ها، مذهب‌ها و باورها، فضایی دوستانه بین شرکت‌کنندگان شکل گیرد و در محیطی دور از تفاوت‌های مذکور با یکدیگر رقابت کنند.

احمدی هفشجانی (۱۳۹۴) تحقیقی با عنوان بررسی موانع حضور زنان به عنوان تماشاچی در میداين ورزشی از دیدگاه کارشناسان تربیت بدنی شهرستان شهرکرد انجام داد و نتایج تحقیق نشان داد اختلاف معنی داری بین میانگین های مشاهده شده و فرضی موانع فرهنگی وجود دارد. اختلاف معنی داری بین میانگین های مشاهده شده و فرضی موانع اقتصادی وجود دارد. همچنین مشاهده شده و فرضی موانع سیاسی وجود دارد. همچنین بین کل موانع (فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی) براساس طبقات سن تفاوت معنی داری وجود ندارد. بین کل موانع براساس مدارک تحصیلی تفاوت معنی داری وجود ندارد. یکی دیگر از فواید مثبت گسترش ورزش حرفه‌ای زنان مسلمان، افزایش توجه والدین به ورزش دخترانشان است. به نظر می‌رسد که این دو بر یکدیگر اثری متقابل داشته باشند به گونه‌ای که ورزش حرفه‌ای توجه والدین به ورزش دختران خود را در پی دارد و توجه والدین به ورزش دختران، پشتوانه‌ای برای تقویت و گسترش ورزش حرفه‌ای زنان مسلمان خواهد شد. شواهد زیادی وجود دارد که همگی حاکی از نقش مثبت توجه زنان به ورزش و فعالیت‌های بدنی است و ورزش نقشی قوی و مثبت بر برخی شاخص‌های سلامتی کلی در دختران دارد.

در همین راستا اولین کنفرانس بین المللی زنان و ورزش، که سیاست گزاران و تصمیم گیرندگان ورزش در سطوح ملی و بین المللی را گرد هم آورد، سال ۱۹۹۴ در برایتون انگلستان برگزار شد، به طور اخص به مسئله چگونگی سرعت بخشیدن به فرآیند تغییر در ورزش زنان پرداخت، فرآیندی که نهایتاً به ایجاد تعادل در امر مشارکت و دخالت زنان در ورزش منجر می‌شد، در این کنفرانس ۲۸۰ نماینده از ۸۲ کشور جهان به نمایندگی از سازمان‌های دولتی و غیر دولتی، کمیته ملی المپیک، فدراسیون‌های ورزش ملی و بین المللی و موسسات آموزشی و پژوهشی این بیانیه را تایید کردند، اصول این بیانیه عبارت بودند از (انصاف و برابری در جامعه، امکانات، مدرسه و ورزش جوانان، توسعه مشارکت، ورزش حرفه‌ای، رهبری در ورزش، آموزش، پرورش و پیشرفت، اطلاعات ورزشی و تحقیقات، منابع و همکاری های داخلی و بین المللی). با توجه به بیانیه هورتون^۳ در سال ۱۹۹۴ اما هنوز در کشورهای جهان

4. Shawgo
5. Smith & Matthew
6. Maddy
7. Bayat
8. Nakamura
9. Raadgever

3. Horuton

جدول ۲. اطلاعات فردی و سوابق ورزشی نمونه های تحقیق

نام	جنسیت	تولد	سابقه ورزشی
م. ج	زن	۱۳۷۳	۱. قهرمانی آسیا (۲۰۱۶). ۲. مدال نقره روئینگ ۴ نفره زنان (لوان، ۲۰۱۳). ۳. برنز روئینگ ۴ نفره زنان (اینچئون، ۲۰۱۴). ۴. حضور در المپیک ۲۰۱۶
ن. ر	زن	۱۳۷۴	قهرمانی آسیا (۲۰۱۷)
ه. ب	زن	۱۳۸۰	۱. کسب مدال برنز مسابقات قهرمانی جوانان. ۲. مجوز حضور در المپیک
ر. م	زن	۱۳۷۲	۱. حضور در تیم ملی بسکتبال ۲. ۱۵ سال سابقه حضور در بسکتبال کشور
ا. د	زن	۱۳۴۶	۱. سرمربی تیم ملی بسکتبال ۳ نفره. ۲. ۳۰ سال حضور در ورزش حرفه ای
ر. و	زن	۱۳۶۲	۱. بازیکن و مربی تیم ملی تیراندازی با کمان. ۲. قهرمانی آسیا (مالزی)
ن. ت	زن	۱۳۶۶	۱. دو مدال طلای آسیا. ۲. پنج مدال نقره آسیا. ۳. پنج سال سابقه تیم ملی قایقرانی
ا. ه	زن	۱۳۷۴	۱. مقام سوم کانوی دو نفره ۲۰۰ متر بانوان. ۲. مقام سوم مسابقات بین المللی بوخوم آلمان
ن. ی	زن	۱۳۵۴	۱. هیجده سال سابقه در اداره ورزش و جوانان استان کرمانشاه. ۲. کارشناس امور ورزش زنان
س. ن	زن	۱۳۷۳	۱. مدال برنز رقابت های کشوری سپک تاکرا. ۲. مدال طلا رقابت های کاپ آزاد آسیا

یافته‌ها

نکات کلیدی مصاحبه و کدگذاری اولیه

اولین مرحله در تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از نظریه داده بنیاد یعنی مرحله کدگذاری اولیه (باز)، که عبارت از روند خرد کردن، مقایسه کردن، مفهوم پردازی کردن و مقوله بندی کردن داده‌هاست، با محوریت مفهوم سازی شکل گرفته است (چارمز^{۱۲}، ۲۰۰۶). کدگذاری باز فرایند تحلیلی است که از طریق آن، مفاهیم شناسایی شده و ویژگی‌ها و ابعاد آن‌ها در داده‌ها کشف می‌شود (استراوس و کوربین^{۱۳}، ۱۹۸۸). مفاهیم عبارت هستند از گزاره‌های منطقی و برچسب‌های ذهنی جداگانه که پژوهشگر به وقایع، حوادث و پدیده‌ها نسبت می‌دهد. این برچسب‌ها ایده‌هایی هستند که از طریق فرآیند انتزاعی سازی شکل می‌گیرند و شبیه سبدهای خالی هستند که با تجربه و معناهای محقق پر می‌شوند.

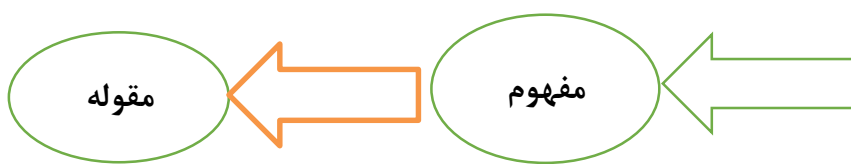
افراد است. در رویکرد پدیدار شناسی پدیده مورد نظر بر پایه امور ذهنی و تجربه افراد از آن پدیده مورد بررسی قرار می‌گیرد (مانن^{۱۰}، ۱۹۸۲). در واقع هدف از پژوهش پدیدارشناسی، توصیف تجربه‌های زندگی و روشن سازی معانی نهفته در پدیده‌ها با بررسی معانی و روابط دانش و زمینه آن است (آتش زاده و همکاران، ۲۰۱۲). در تحقیقات پدیدارشناسی محقق و مصاحبه شونده باید در موضوع مورد مطالعه دارای تجربه و دانش باشند (گال بورگ^{۱۱}، ۲۰۰۵). جامعه تحقیق حاضر شامل ۳۰ نفر از ورزشکاران نخبه و با تجربه بین المللی در این زمینه بود و از روش نمونه گیری گلوله برفی ۱۰ نفر ورزشکار به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شد.

در این پژوهش جهت گردآوری داده‌ها، مصاحبه نیمه ساختار یافته اجرا شد. مصاحبه‌ها به صورت حضوری انجام شد. مدت زمان هر مصاحبه به طور متوسط ۳۰ تا ۴۵ دقیقه انجام شد. به منظور رعایت اخلاق، ضبط مصاحبه‌ها با کسب اجازه صورت گرفت. در طول تحقیق و بر حسب محتویات مصاحبه‌های اکتشافی، مراجعه به مشارکت‌کنندگان دیگر به صورت روش گلوله برفی ضرورت می‌آید. نمونه‌گیری و گردآوری اطلاعات تا زمانی انجام شد که گردآوری اطلاعات به اشباع نظری رسید ($n=2+10$). در این پژوهش بعد از پیاده‌سازی مصاحبه‌های انجام‌شده، اقدام به شناسایی کدهای مفهومی از متن مصاحبه‌ها شد، متن مصاحبه‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها همزمان و به طور مستمر با جمع‌آوری اطلاعات انجام گرفت. از هر مصاحبه به عنوان

راهنما برای انجام مصاحبه‌های بعدی استفاده می‌شود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش کدگذاری استفاده شد. از آنجایی که حجم داده‌ها در پژوهش‌های کیفی بسیار حجیم و تحلیل آن‌ها زمان بر و مشکل می‌باشد، بسیاری از صاحب نظران پژوهش‌های کیفی استفاده از نرم افزارهای کیفی را توصیه نموده‌اند. در این پژوهش نیز به منظور تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه از نرم افزار NVivo10 بهره گرفته شد. لازم به ذکر است که مصاحبه‌ها در نرم افزار آفیس و در قالب فرمت ورد تنظیم شد و در محیط نرم افزار NVivo کد گذاری داده‌ها تا کد گذاری گزینشی ادامه یافت. به طور خلاصه NVivo یک ابزار قدرتمند است که در شرایط استفاده مناسب می‌تواند بسیاری از جنبه‌های نظریه بنیانی از طراحی، نمونه گیری، تجزیه و تحلیل داده‌ها تا ارائه یافته‌ها را تسهیل نماید.

12- Charmaz
13- Strauss & Corbin

10. Maanen
11. GallBorg

شکل ۱. فرایند کدگذاری باز

جدول ۳. کدهای اولیه (باز)

نام	منابع	تعداد ارجاعات
احساس سرخوردگی ناشی از شکست، بعد از رویداد	1	2
احساس غرور به دلیل حجاب، قبل از مسابقه	1	1
احساس غرور به علت حجاب در مسابقات	1	1
احساس غرور ناشی از شرکت کردن	1	2
احساس لذت و شادی ناشی از برد بعد از رویداد	1	1
استرس قبل از مسابقه وجود دارد	1	1
افتخار آفرینی زنان و مردان به طور برابر	1	1
افتخار آفرینی برای کشور	2	4
افزایش آمار علاقمندان به ورزش در دختران	1	1
افکار غلط سایر کشورها در مورد دین اسلام	1	2
الگو بودن برای سایر نسل‌ها	1	1
ایجاد انگیزه و پیشرفت در مربیان، داوران و بازیکنان	1	1
برافراشتن پرچم کشور	2	2
به دست آوردن اطلاعات در مورد ورزش بانوان	1	1
پیشبرد جامعه از لحاظ فرهنگی	1	1
پیشبرد جامعه از نظر اقتصادی	1	1
تاثیر مثبت در نگرش دانش آموزان به ورزش بانوان	1	1
تحسین بیشتر در زمان مدال اوری در مقایسه با مردان	1	2
تخصیص امکانات به ورزش بانوان	1	1
ترویج فرهنگ حجاب	1	1
تشویق خانواده‌ها برای حضور بانوان در رویدادهای مختلف	1	1
تغییر دیدگاه مردم نسبت به ورزش حرفه‌ای زنان سوال دوم و مهم	1	1
تغییر دیدگاه نسبت به دین اسلام	1	2
توجه خانواده‌ها به ورزش فرزندان (دختران)	1	2
حجاب باعث دیده شدن بیشتر فرد ورزشکار می‌شود	1	2
حجاب تاثیر منفی در کسب مدال ندارد سوال ۲	1	1
حجاب مانع رسیدن به اهداف نیست	1	3
حجاب محدودیت نیست	1	1
حجاب و انجام دادن ورزش حرفه‌ای با هم در تضاد نیستند	1	1
حس آرامش بعد از مسابقه	1	2
حس خاص در صورت موفقیت بعد از مسابقه	1	3
حس خوشایند و ثابت کردن خود به کل دنیا بوجود حجاب	1	2
دیدگاه متفاوت سایر کشورها	1	1
دیدگاه مطلوب مردم در پی شرکت بانوان محجبه در ورزش	1	3

تعداد ارجاعات	منابع	نام
2	1	دیدگاه-ترس سایر جوامع از افراد با حجاب
1	1	زن مسلمان هم همی تواند در ورزش حرفه ای سربلند باشد، حس مطلوب
1	1	سایر کشورها تیم و حجاب ورزشکار را زیر نظر دارند
2	1	سطح مسابقات عاملی استرس زا می باشد
1	1	شرکت بانوان محجبه عاملی انگیزشی برای سایر قشرها
1	1	شرکت در رویداد باعث اعتماد به نفس می شود
1	1	شرکت زنان عاملی در جهت نقض برتری مردان در ورزش می باشد
1	1	شکر گذاری از خدا، حس بعد پایان رویداد
1	1	عدم تفاوت بین زنان و مردان
3	2	عدم محدودیت حجاب برای ورزشکار
1	1	کسب افتخار
1	1	کسب مدال بعد از رویداد حس برتری را القا می کند و حجاب عاملی انگیزاننده است
1	1	محدودیت حجاب و عاملی برای شرکت نکردن در ورزش در بعضی جوامع
1	1	مشکلات ناشی از حجاب مخصوصا در فصل گرما
1	1	معرفی کشور
1	1	نشان دادن تصویر مطلوب دین اسلام
1	1	نشان دادن توانایی فرد(انگیزه قبل رویداد)
1	1	نشان دادن توانایی و رسیدن به اهداف با حجاب
2	1	نقش بانوان در خانواده و اهمیت ورزش برای بانوان
1	1	نقش حضور بانوان در رویدادها
1	1	نیاز زنان به حمایت دولت و ملت
1	1	هدفمند شدن ورزش بانوان
2	1	وجود اضطراب قبل از برگزاری رویداد
1	1	ورزش بانوان نیاز به سرمایه گذاری دارد
2	2	ورزش زنان عاملی در جهت جذب سرمایه گذار
2	1	وزن یکسان ورزش زنان و مردان (میزان اهمیت برابر)

کدگذاری محوری

همان گونه که ملاحظه می شود در ضمن انجام تجزیه و تحلیل ؛ پژوهشگر به کدهای اولیه متعددی دست یافته است. نکته مهم این است که این کدها باید مبنایی باشند، یعنی باید پدیده های مشابه با یکدیگر طبقه بندی شوند؛ در غیر این صورت بین تعدا زیادی مفاهیم گرفتار می شویم که نمی دانیم با آن ها چه کنیم. وقتی که در داده ها پدیده های خاصی را مشخص کردیم آن گاه می توانیم مفاهیم را بر محور آن گروه بندی کنیم. این کار تعداد واحدهایی را که باید با آن کار کنیم کاهش می دهد. روند طبقه بندی مفاهیم که به نظر می رسد به پدیده های مشابه ربط پیدا می کنند مقوله پردازای نامیده می شود، آنگاه به مقوله ای که پدیده ای را شامل می شود یک اسم

مفهومی می دهیم اما باید توجه داشت که این اسم باید انتزاعی تر از اسامی مفاهیمی باشد که مجموعه آن ها مقوله را تشکیل داده اند. کدگذاری محوری فرایند ربط دهی مقوله ها به زیر مقوله ها و پیوند دادن مقوله ها در سطح ویژگی ها و ابعاد است. این کدگذاری به این دلیل محوری نامیده شده است که کدگذاری حول "محور" یک مقوله تحقق میابد (استراوس و کوربین، ۲۰۰۱). در این مرحله مقوله ها، ویژگی ها و ابعاد حاصل از کدگذاری باز، تدوین شده و سر جای خود قرار می گیرد تا دانش فزاینده ای در مورد روابط ایجاد گردد (لی، ۲۰۰۱).

جدول ۴. کدگذاری محوری سوالات

نام	منابع	تعداد ارجاعات
احساس غرور ناشی از حجاب (قبل از رویداد)	2	2
مشکلات ناشی از حجاب (فصل گرما)	2	3
احساس اضطراب و نگرانی در قبل از برگزاری (برد - باخت)	2	5
افتخار آفرینی برای کشور	2	6
پیشبرد جامعه از لحاظ فرهنگی و اجتماعی	1	2
تغییر دیدگاه مردم نسبت به ورزش زنان (در صورت پیروزی و افتخارآفرینی)	3	5
توجه بیشتر در صورت مدال اوری و کسب افتخار در مقایسه با مردان	2	3
حجاب باعث مطرح شدن و دیده شدن فرد ورزشکار می شود	2	3
حجاب محدودیت نیست بلکه الگو برای سایر اقشار می باشد	5	12
حجاب و انجام ورزش حرفه ای در تضاد نیستند	3	4
حس خاص و آرامش روانی ناشی از برد (بعد از رویداد)	3	5
حس خوشایند و ثابت کردن خود به دنیا با وجود محجبه بودن	4	5
دیدگاه ترس از حجاب بعضی از ملل مختلف	1	5
دیدگاه سایر کشورها در مورد حجاب ناشی از عدم آگاهی می باشد	1	5
شرکت زنان با حجاب عاملی در جهت رد فرضیه برتری مردان نسبتبه زنان	2	2
هدفمند شدن و به دست آوردن اطلاعات از ورزش بانوان	1	3
ورزش بانوان نیاز به سرمایه گذاری دارد (مساوی با ورزش مردان)	2	4

خود را به آن متعهد کند، بعد از انجام مراحل کدگذاری باز و کدگذاری محوری، وقتی که مقولات شناسایی شد نوبت به این می رسد که ببینیم بین مقولات چه ارتباطی وجود دارد. آیا برخی از این مقولات با برخی دیگر رابطه جزء و کل دارند؟ چون شیوه انجام تحقیق به شکل استقرایی بوده است هدف ما در مرحله کدگذاری گزینشی کلی‌تر کردن و در واقع جمع‌تر کردن مقوله‌های به دست آمده در مرحله کدگذاری محوری است. مولفه‌های به دست آمده در تحقیق حاضر بر اساس درجه اهمیت به شرح زیر می باشد:

کدگذاری گزینشی

کدگذاری گزینشی عبارت است از چینش کدهای محوری در کنار هم بر اساس منطق و ارتباط دادن آن با سایر مقوله‌ها، اعتبار بخشیدن به روابط و پر کردن جاهای خالی با مقولاتی که نیاز به اصلاح و گسترش بیشتر دارند (چارمز، ۲۰۰۶). در واقع این مرحله انتزاعی ترین سطح کدگذاری است که از طریق آن روابط بین مقوله‌های ایجاد شده تشریح می شود. برای رسیدن به یکپارچگی مورد نظر در این مرحله لازم است محقق پدیده اصلی را تنظیم و

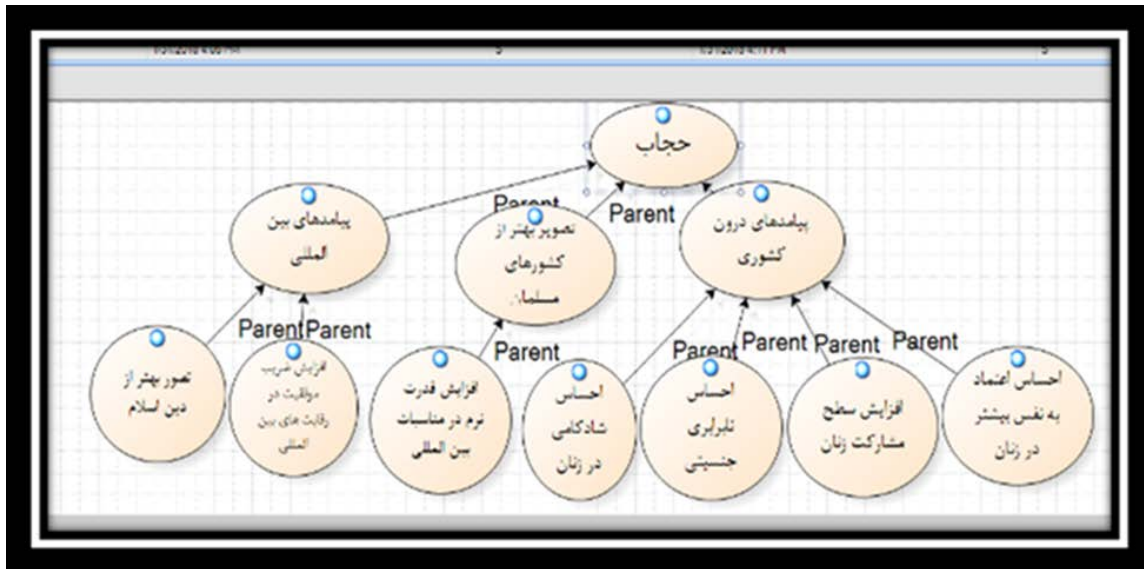
نام	منابع	تعداد ارجاعات
احساس غرور ناشی از حجاب (قبل از رویداد)	2	2
احساس اضطراب و نگرانی در قبل از برگزاری (برد - باخت)	3	8
افتخار آفرینی برای کشور	2	6
تصویر بهتر از کشورهای مسلمان	5	10
تغییر دیدگاه مردم نسبت به ورزش زنان (در صورت پیروزی و افتخارآفرینی)	3	5
توجه بیشتر در صورت مدال اوری و کسب افتخار در مقایسه با مردان	2	3
حجاب	5	12
حجاب محدودیت نیست بلکه الگو برای سایر اقشار می باشد	5	15
حجاب و انجام ورزش حرفه ای در تضاد نیستند	3	7
دیدگاه ترس از حجاب بعضی از ملل مختلف	2	16
شرکت زنان با حجاب عاملی در جهت رد فرضیه برتری مردان نسبتبه زنان	2	2
ورزش بانوان نیاز به سرمایه گذاری دارد (مساوی با ورزش مردان)	2	4

*تعداد ارجاعات در مرحله کدهای گزینشی که ذکر شده است، بیانگر تعداد ارجاعات به هر کد در نرم افزار NVivo

کدهای گزینشی باید تعداد هر کد در هر منبع ذکر شود. برای مثال کد گزینشی " احساس اضطراب و نگرانی در قبل از برگزاری (برد - باخت)" در سه مصاحبه ذکر شده است.

می باشد و در واقع یکی از معیارهای اصلی جهت انتخاب کدهای گزینشی توسط محقق همین تعداد ارجاعات می باشد. *منابع: هر کد استخراج شده از یک منبع (مصاحبه) می باشد. هر مصاحبه دارای کدهایی است که در مرحله گزارش

شکل ۲. مدل سلسله مراتبی تحقیق

شادمانی و همچنین ایجاد تصویر بهتر از دین اسلام اشاره داشتند که این سه عامل به عنوان مولفه های مهم مورد توجه افراد مصاحبه شونده بوده است، به گونه ای که یکی از مصاحبه شونده ها اظهار دارد " خوب به نظر من زمانی که مشاهده می کنند دختران مسلمان با حجاب کامل موفق می شوند مدال کسب کنند و پرچم کشورشان را بالا ببرند دیدگاهشان نسبت به دین اسلام تغییر می کند و دید بسته ای که نسبت به زنان مسلمان داشته اند تغییر می کند، البته بعضی از جوامع مسلمان این طور نیستند و به زنانشان اجازه فعالیت نمی دهند و مطالعات آن ها درباره این دین و افکار آن ها بیشتر می شود که چطور بعضی جوامع مسلمان اجازه فعالیت ورزشی به زن می دهند و بعضی نه، و این شرکت در رویدادها باعث حس غرور ملی و در نتیجه باعث گرفتن نتایج بهتر می شود" این یافته ها منطبق با تحقیقات اینگلههارت^{۱۴} (۲۰۰۸) است که معتقد بود که غرور ملی از طریق افزایش اهمیت به مذهب سبب افزایش احساس شادمانی در رویدادهای بین المللی می شود. در بین کشورهای چین، تایلند، ویتنام، ژاپن و کره جنوبی بیشترین تاثیر

بحث و نتیجه گیری

در این بخش سوال های اصلی پژوهش که در راستای هدف های پژوهش طراحی شده اند و همچنین یافته های مربوط به آن ها مورد بحث و بررسی قرار می گیرند:

هدف از پژوهش حاضر شناسایی پیامدهای اجتماعی حضور و موفقیت زنان محجبه مسلمان در رویدادهای ورزشی بین المللی است، که در نهایت مولفه شناسایی شد و در ادامه مورد بحث و بررسی قرار می گیرند. با توجه به اینکه در تحقیقات کیفی محقق با حجم زیادی از داده ها رو به رو است در نهایت پس از مراحل کدگذاری که به شیوه استقرایی انجام می پذیرد و به صورت انتزاعی می باشد، محقق ناچار است در مرحله کدگذاری گزینشی در مورد مقوله های مهم تر (که بهره گیری از آن ها نتایج ثمربخش تری برای تحقیق دارد) بحث کند. از همین رو ابتدا تک تک سوالات (جهت روشن شدن ذهن مخاطب) و مقولات مختص به آن آورده می شود که به شرح ذیل می باشد:

محقق در تحقیق حاضر سوال خود را با این عنوان که حضور ورزشکاران محجبه در رویدادهای بین المللی چه سودی برای جامعه دارد مطرح کرد که با توجه به نتایج بدست آمده می توان گفت که پاسخ دهندگان از غرور ملی و احساس

14. Ingelhart

و به این امر معتقد هستند که زنان نیز در کنار مردان با حفظ حجاب اسلامی می‌توانند پرچم ایران اسلامی را در عرصه بین‌الملل برافراشته و باعث افتخار باشند و این امر می‌تواند در افزایش حمایت‌های دولت و ملت و جذب حمایت سرمایه‌گذاران خصوصی در ورزش بانوان نقش مهم داشته باشد" ، و همچنین یکی از ورزشکاران مورد مصاحبه تحقیق بیان می‌کند " زمانی که با حجاب در رویدادی بزرگ مدال کسب می‌کنیم شایستگی خود را ثابت می‌کنیم که با حجاب می‌توانیم حتی از مردان بالاتر هم قرار بگیریم، به عنوان مثال در رشته ما (قایق رانی) چند سال متوالی خانم‌ها بهتر از آقایان مدال کسب می‌کنند و این نشان می‌دهد مساله محجبه بودن بانوان هیچ گونه محدودیتی را ایجاد نمی‌کند و حتی برای بانوان انگیزه‌ای مثبت در راستای پیشرفت و الگو بودن می‌باشد."

یافته‌های این بخش با تحقیق لیچتی و زابریسکی^{۱۵} (۲۰۰۹) در پژوهشی که بر دختران کالج و مادرانشان انجام شد تصویر ذهنی و باور آن‌ها در مورد ظاهرشان و رابطه آن با عوامل بازدارنده از مشارکت در ورزش را مورد بررسی قرار داد و این نتیجه حاصل شد که تصویر ذهنی این زنان از خود و از نوع ظاهر بدنی خویش عامل بازدارندگی ایشان از مشارکت در ورزش است، ناهمخوان است و نشان می‌دهد که ظاهر فرد در شرکت در ورزش می‌تواند تاثیرگذار باشد.

همچنین وال ست^{۱۶} (۲۰۱۰) در پژوهش خود که به نقش اعتقادات مذهبی در مشارکت بانوان در فعالیت‌های ورزشی پرداخته نشان داده است که بعضی از زنان مسلمان ورزش را امری مردانه می‌دانند و در آن مشارکت نمی‌کنند. اما دسته‌ای از زنان مسلمان که هم به مذهب و هم به جنبه کسب سلامت بدن در اسلام توجه دارند، بسیار جدی و علاقمند در ورزش شرکت می‌کنند. که نشان از تفاوت‌های فرهنگی و نوع نگرش افراد هر جامعه است. که این موارد نشان می‌دهد مقوله حجاب و محدودیت‌های ناشی از آن (به اعتقاد برخی ملت‌ها) نمی‌تواند به عنوان یک عامل تعیین کننده قطعی باشد و در بعضی مواقع به عنوان یک نیروی انگیزشی و جهت دهنده عمل می‌کند. در این مورد می‌توان به ایجاد گام‌هایی توسط ورزشکاران محجبه برای کمک به درک هر چه بیشتر این موضوع توجه داشت که تصویر حجاب در ورزش را به عنوان یک امتیاز نسبت به رقبا معرفی کنند.

سوال سوم تحقیق به بررسی احساس ورزشکاران محجبه، قبل و بعد از رویداد ورزشی می‌پردازد که با توجه به یافته‌های

را دموکراسی بر غرور ملی دارد و سپس غرور ملی بر احساس شادمانی. در خصوص رابطه غرور ملی و احساس شادمانی، یافته‌ها نشان از وجود رابطه ای قوی تر بین این دو متغیر در کشورهای چین، ویتنام، تایلند، ژاپن، کره جنوبی و هند دارد. همچنین مسیحیان پروتستان اروپا، میزان زیادی از احساس شادمانی خود را از غرور ملی دارند. در تمام مناطق مورد بررسی ما بین غرور ملی و احساس شادمانی همبستگی وجود دارد و نتایج تحقیق اینگلهارت (۲۰۰۸) را تایید می‌کند.

بر این اساس و با توجه به نتایج استخراج شده از پژوهش می‌توان گفت که حضور بانوان محجبه در رویدادهای بین‌المللی عاملی مهم در جهت توسعه ورزش بانوان و همچنین ایجاد حس مناسب ناشی از حجاب می‌باشد که هیچ محدودیتی را برای فرد ورزشکار ایجاد نکرده است و همچنین باعث ارائه یک تصویر مناسب از دین اسلام می‌باشد. در واقع با توجه به نتایج به دست آمده حجاب به عنوان یک الگو برای فرد ورزشکار مطرح می‌باشد و باعث مطرح شدن و دیده شدن افراد محجبه در رویدادهای بزرگ می‌باشد و همچنین حجاب باعث نهادینه شدن اصول اخلاقی در رویدادها می‌شود. همچنین ورزشکاران حرفه‌ای محجبه می‌توانند از نظر مهارت در یک رشته ورزشی، الگوی ورزشکاران نیمه حرفه‌ای و حتی ورزشکاران خبره باشند و بدین طریق در ارتقا کیفی رشته ورزشی خود موثر باشند. در ادامه پیشنهاد می‌شود از بانوان محجبه حرفه‌ای که در رویدادهای بزرگ کسب مدال کرده‌اند جهت صحت‌گذاری محصولات در کشورهای اسلامی استفاده کرد که نشان دهد عامل حجاب به خودی خود نمی‌تواند مانع فرد ورزشکار در امور ورزشی و حرفه‌ای باشد.

سپس محقق از دیدگاه جامعه و مردم نسبت به پیروزی در رویدادها با وجود حجاب از ورزشکاران محجبه سوال کرد با توجه به نتایج بدست آمده یافته‌های حاصل از تحقیق نشان می‌دهد: که دیدگاه افراد جامعه نسبت به ورزش بانوان تغییر می‌کند و باعث می‌شود که پس از پیروزی و افتخار آفرینی نگرش منفی و محدودیت‌هایی که در زمینه ورزش بانوان وجود دارد تغییر پیدا کند و ابعاد مثبت و اهمیت ورزش بانوان در جامعه نمود پیدا کند. یافته‌ها نشان داد که فرضیه موجود در اجتماع مبنی بر برتری مطلق مردان نسبت به بانوان در ورزش و به خصوص در رویدادهای بزرگ رد شود، همچنین یافته‌ها نشان داد در زمینه توسعه ورزش بانوان و برابری جنسیتی که سبب پیشرفت می‌باشد نیاز به امکانات و همچنین سرمایه‌های کلان در این حوزه نیاز است.

به عنوان مثال یکی از افراد مصاحبه کننده چنین اظهار می‌دارد که "مردم به ورزش زنان در اولویت دوم نگاه نمی‌کنند

15. Lichti & Zaberkeski

16. Wal set, Katrina

فرصت‌های موجود برای گسترش ورزش حرفه‌ای زنان، بیشتر بر وجود فرصت‌ها تاکید داشتند؛ به عبارت بهتر، می‌توان گفت که آزمودنی‌های پژوهش حاضر در ارتباط با گسترش ورزش حرفه‌ای زنان مسلمان دیدگاه مثبتی داشتند و مثبت اندیش بودند و از دیدگاه منفی به آن نگاه نمی‌کردند.

REFERENCES

- Atashzadeh, F, Pazargadi, M & Zagheri Tafreshi, M, (2012). The Concept of Nursing Care Quality from the Perspective of Stakeholders: A Phenomenological Study. Journal
- Creswell, J. W. (2005), Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research (2nd edition)
- Dasht-Abadi, Mostafa (2014), Sermon Friday prayer, July 20, URL: <http://tnews.ir/news/e78227647759.html>. (in persian)
- education and psychology. Translated by Reza Nasr & et al (2008). Tehran, Samt press, Gall, M, Borg, W, Gall, J (2005). Qualitative and quantitative research methods in Garratt, L. (1989). Women in Sports, CitySports, 3 (7), 10-12.
- Hafshejani, Ahmad; (2015). "Obstacles to the presence of women as spectators in sports fields from the perspective of physical education experts in Shahrekord". First National Conference on New Findings in Sport Sciences. (in persian)
- Hojatullaslam Adelinejad, Head of the Office of the Supreme Leader's Representative in Ahwaz University of Medical Sciences, Third Meeting of the Committee for the Coordination of Cultural Activities of the Food and Drug Dept. of Ahwaz University, Dec. 8 (2013). <http://www.iqna.ir/fa/News/>. (in persian)
- Ingelhart. S , Sarker. N, Yozart. H (2008), Social influences in sports activity among adolescents, The Journal of the royal society for the promotion of health: jon 2008; 128, 1, Academic research library.
- Karimi, Hassan (2014), Women and Men's Stadium, Women's Magazine No. 82. (in persian)
- Kilic, S., S. Saharso & B. Sauer (2008), «Introduction.The Veil: Debating citizenship, gender and religious diversity» Special issue Social Politics. International Studies in Gender, State and Society 16(4), pp. 397-410.

به دست آمده حس غرور ملی و شادکامی در بانوان و حس خاص و آرامش روانی ناشی از برد (بعد از رویداد) است. یکی از مصاحبه شونده‌ها بیان می‌دارد " احساس قبل طبیعتاً فرد ورزشکار دچار استرس ناشی از رویداد می‌باشد اما من حسی که جدا از استرس مسابقه دارم وقتی با حجاب و پوششی که دارم حضور پیدا میکنم احساس غرور بیشتری می‌کنم و بعد از مسابقه اگر فرد برد کسب کرده باشد حس آرامش خاطر و همچنین سبب الگو بودن برای سایر ورزشکاران هم در جنبه بین المللی و همچنین در کشور خود خواهد شد که این نشان می‌دهد بانوان محجبه علی‌رغم تمام نگرش‌های منفی که نسبت به آن‌ها وجود دارد، می‌توانند برای کشور خود در عرصه بین المللی کسب افتخار کنند".

یافته‌های این تحقیق با نتایج تحقیق اسپارنبرگ^{۱۷} که زنان برای شرکت در ورزش با مشکلات اجتماعی و فرهنگی اعمال شونده از سوی جامعه مواجه هستند، برای مثال مشخص شده است زنان در رویدادهای ورزشی بین المللی مانند بازی‌های المپیک حضور نمی‌یابند و در صورتی که این کار را انجام دهند از سوی جامعه خود مورد تبعیض واقع یا طرد می‌شوند ناهمخوان است و نشان دهنده این موضوع می‌باشد که فرهنگ حجاب در رویدادهای بزرگ ورزشی در بعضی جوامع قابل پذیرش نمی‌باشد و نوعی عامل محدود کننده به شمار می‌رود. همچنین نتایج تحقیق اسکوریکار و مایر^{۱۸} (۲۰۱۲) در مقاله‌ای به بررسی انواع مشارکت ورزشی و تفریحی در زنان هند در مقایسه با زنان سراسر استرالیا پرداخته اند نشان می‌دهند که زنان هندی و سایر اقلیت‌های قومی در مقایسه با زنان استرالیایی به دلیل محرومیت اجتماعی و فرهنگی فرصت شرکت در فعالیت‌های ورزشی و تفریحی را ندارند که محققان نشان می‌دهند که با ترویج و تنوع فرهنگی و اجتماعی در ورزش بطور قابل توجهی می‌توان باعث تحریک علاقه و مشارکت زنان هندی و دیگر مهاجران شد. یافته‌های تحقیق نشان از قابل قبول بودن فرهنگ حجاب در جامعه ورزشکاران ما می‌باشد و محدودیتی را برای فرد ورزشکار به وجود نمی‌آورد.

«وجود افراد مستعد فراوان برای گسترش کمی و کیفی ورزش حرفه‌ای زنان و وجود تنوع جغرافیایی لازم در جوامع اسلامی برای گسترش کمی و کیفی ورزش حرفه‌ای زنان مسلمان به عنوان فرصت توسعه مدنظر بود. در بعد موانع و

17. Schulenburg

18. Scurikar & Mayer

- Koushepher, Yahya. 2002, Psychological Foundations of Gender, Tehran, Office of Social Planning and Cultural and Social Studies, Ministry of Science and Research and Technology. . (in persian)
- Lee, J. (2001), A Grounded Theory: Integration and Internalization in ERP Adoption and Use, Unpublished Doctoral Dissertation, University of Nebreska, In Proquest UMI Database.
- Lichti. F & Zaberkeski. G (2009), Trends in physical activity behaviors and attitudes among South Australian youth between 1985 and 2005: Journal of science and medicine in sport 10, 418-427.
- Maanen, M. (1982). Phenomenological pedagogy. Curriculum Inquiry, 5, 6-10. 12. of Qualitative Research in Health Sciences; 1(3): 214-228
- Riahi, Mohammad Esmail (2011), A Study on Gender Differences in Body image Satisfaction, Woman in Development and Politics, Volume 9, Issue 3. (in persian)
- Salajeghet, Azita; Musopour, Nematollah. (2011). "Comparison of Student Pattern Coverage of Governmental Universities, Message Noor and Islamic Azad University". Quarterly journal of cultural research, Jahroman period, issue 3. (in persian)
- Schulenburg, S. (1999) Religion and sport, in J. Riordan and A. Kruger (eds) The International Politics of Sport in Twentieth Century, London: E & FN Spon.
- Strauss, Anselm L., & Corbin, Juliet (1990), Basics of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures and Techniques, Sage.
- Strauss, Anselm L., & Corbin, Juliet (2001), The Grounded Theory Perspective I: Conceptualization Contrasted with Description, Sociology Press.
- Wal set, Katrina (2010), The role of law in promoting woman in elite athletics, An examination of four, doi : 10.1177/1012690209353088 International review for the sociology of sport, March 2010, vol 45, No 1, 13-21.